

Sygn. akt *I AGa 142/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Gulczyńska

Sędziowie: Elżbieta Fijałkowska

Małgorzata Goldbeck-Malesińska

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2021 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **Stowarzyszenia (...)** z siedzibą w W.

przeciwko **(...) sp. z o. o. z siedzibą w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z 18 lutego 2021 r., sygn. akt XXIV GW 137/20

I oddala apelację,

II zasądza od pozwanej na rzecz powoda 240 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Elżbieta Fijałkowska Małgorzata Gulczyńska Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Sygn. akt I AGa 142/21

UZASADNIENIE

Powód Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, że pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. ma zapłacić powodowi (a w razie uznania, iż brak jest podstaw do wydania nakazu zapłaty lub w razie wniesienia sprzeciwu o zasądzenie) 1.076,25 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

– 79,95 zł od 15 stycznia 2020 r.,

– 79,95 zł od 15 lutego 2020 r.,

– 147,60 zł od 2 marca 2020 r.,

– 295,20 zł od 2 marca 2020 r.,

- 73,80 zł od 2 marca 2020 r.,
- 79,95 zł od 17 marca 2020 r.,
- 79,95 zł od 22 czerwca 2020 r.,
- 79,95 zł od 22 lipca 2020 r.,
- 79,95 zł od 19 sierpnia 2020 r.,
- 79,95 od 23 września 2020 r. do dnia zapłaty

oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

W sprawie wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodny z żądaniem pozwu. Pozwana wniosła od niego sprzeciw, wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy ponownie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (dalej: „u.o.z.z.”). Decyzją z 23 października 1998 r. Minister Kultury udzielił powodowi zezwolenia na podjęcie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (M. P. z 2009 r., nr 21, poz. 270) do utworów: słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, pantomimicznych, słownych, muzycznych, słowno-muzycznych i choreograficznych w utworze audiowizualnym, na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie, wprowadzanie do obrotu, wprowadzanie do pamięci komputera, publiczne wykonanie, publiczne odtwarzanie, wyświetlanie, wystawianie, użyczenie i najem, nadanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną, nadanie za pośrednictwem satelity, reemisja, publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Pozwana, prowadząc hotel, korzysta z systemu kablowego doprowadzającego sygnał radiowo-telewizyjny do pokoi hotelowych wyposażonych w odbiorniki sygnału (RTV).

Powód zawarł z pozwaną 1 stycznia 2008 r. umowę licencyjną nr (...), udzielając jej niewyłącznej licencji na reemisję utworów ze swego repertuaru. Z tytułu reemisji kategorii utworów, o których mowa § 2 ust. 2 umowy, pozwana miała wpłacać na rzecz powoda zryczałtowane wynagrodzenia autorskie w wysokości 2 zł miesięcznie od jednego gniazda antenowego zainstalowanego w pokoju hotelowym. Pozwana oświadczyła, że posiada 30 gniazd w Hotelu (...) położonym w S. przy ul. (...).

Powód zawarł z pozwaną 12 grudnia 2013 r. umowę licencyjną nr (...), udzielając niewyłącznej licencji na publiczne odtwarzanie i/lub udostępnianie utworów ze swego repertuaru za pośrednictwem urządzeń audio (odtwarzacz dźwięku, odbiornika programów radiowych) i odbiornika programów TV. Z tytułu udzielenia licencji pozwana zobowiązała się zapłacić na rzecz (...)u zryczałtowane wynagrodzenie autorskie w wysokości (netto) 65 zł miesięcznie. Wynagrodzenie to powiększono o VAT według stawki obowiązującej na dzień powstania obowiązku podatkowego (§ 5 ust. 1 umowy). Ustalone wynagrodzenie podlegać miało zmianie (waloryzacji) w okresach rocznych na dzień 1 kwietnia, począwszy od 1 kwietnia 2014 r., z uwzględnieniem średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku, ogłaszanego przez Prezesa GUS (§ 5 ust. 2 zd. 1 umowy). Powód w ostatnim dniu miesiąca miał wystawiać fakturę VAT za okres rozliczeniowy zgodnie z § 6 ust. 1 i 2 umowy z terminem płatności

należności w ciągu 14 dni od wystawienia faktury. Faktura miała stanowić wezwanie do spełnienia świadczenia na rzecz powoda. Umowa obowiązywać miała w miesiącach: I-II, V-VIII i XII każdego roku.

Powód wystawił następujące faktury VAT:

- na kwotę 79,95 zł za grudzień 2019 r. (termin płatności 14 stycznia 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 79,95 zł za styczeń 2020 r. (termin płatności 14 stycznia 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 147,60 zł za okres od stycznia 2020 r. do lutego 2020 r. (termin płatności 28 lutego 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 295,20 zł za sierpień 2020 r. (termin płatności 28 lutego 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 73,80 zł za grudzień 2020 r. (termin płatności 28 lutego 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 79,95 zł za luty 2020 r. (termin płatności 14 marca 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 79,95 zł za maj 2020 r. (termin płatności 19 czerwca 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 79,95 zł za czerwiec 2020 r. (termin płatności 21 lipca 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 79,95 zł za lipiec 2020 r. (termin płatności 18 sierpnia 2020 r., faktura VAT nr (...)),
- na kwotę 79,95 zł za sierpień 2020 r. (termin płatności 22 września 2020 r., faktura VAT nr (...)).

18 czerwca 2020 r. powód skierował do pozwanej przedśądowe wezwanie do zapłaty dotyczące kwot, na które wystawiono powyższe faktury.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Kwestionując zasadność powództwa pozwana powoływała się na wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 16 lutego 2017 r. w sprawie C-641/15, w którym uznano, że udostępnianie programów telewizyjnych i radiowych za pośrednictwem odbiorników telewizyjnych zainstalowanych w pokojach hotelowych nie stanowi udostępniania dokonywanego w miejscu dostępnym publicznie za opłatą. Pozwana złożyła także oświadczenie o uchyleniu się od oświadczenia woli złożonego przez zarząd pozwanej spółki w umowie licencyjnej z 1 stycznia 2008 r. ponieważ została wprowadzona w błąd przez przedstawiciela powoda, że ciąży na niej obowiązek wnoszenia opłat, wyliczanych od każdego gniazdka w pokoju hotelowym, za dostarczanie za pomocą wewnętrznej sieci kablowej sygnału radiowo-telewizyjnego.

Sąd Okręgowy, przytaczając treść przepisów art. 6 ust. 1 pkt 9, art. 21³, art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: „pr.aut.”), rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, art. 3 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym; nadto tezy odnośnego orzecznictwa krajowych sądów powszechnych i TSUE oraz doktryny, nie miał wątpliwości, że odbiór utworów za pomocą odbiorników telewizyjnych lub radiowych w hotelu, w tym także w pokoju hotelowym, jest przeznaczony dla klientów tego hotelu i łączy się z osiągnięciem korzyści majątkowych przez jego właściciela. Pozwana mogłaby uwolnić się od wnoszenia opłat, gdyby wykazała, że ma do niej zastosowanie nieodpłatna licencja ustawowa z art. 24 ust. 2 pr.aut., czemu nie sprostała.

Mając na uwadze przepisy art. 84 § 1 zd. 1 k.c., art. 88 § 1 k.c. Sąd stwierdził, że pozwana nie została wprowadzona w błąd przez przedstawiciela powoda poprzez wskazanie jej, że ciąży na niej obowiązek wnoszenia opłat, wyliczanych od każdego gniazdka w pokoju hotelowym, za dostarczanie za pomocą wewnętrznej sieci kablowej sygnału radiowo-telewizyjnego, gdyż obowiązek taki istnieje.

Wyrok TSUE z 16 lutego 2017 r. wydany w sprawie C-641/15, na który powoływała się pozwana, nie miał znaczenia dla rozpoznawanej sprawy, bo został wydany na gruncie art. 8 ust. 3 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej, która nie dotyczy praw autorskich będących przedmiotem rozważań w niniejszej sprawie, a praw pokrewnych. Podkreślił, że powód jest organizacją zarządzającą zbiorowo prawami autorskimi twórców i dochodził ochrony przysługujących mu praw autorskich, zaś powodem w sprawie, w której wydano ww. orzeczenie ((...)) była organizacja zarządzająca prawami autorskimi i pokrewnymi, która dochodziła ochrony praw pokrewnych przysługujących nadawcom telewizyjnym.

Ponadto, jak wskazano w uzasadnieniu ww. wyroku TSUE oraz opinii Rzecznika Generalnego, występując z pytaniem prejudycjalnym sąd krajowy dążył do ustalenia czy art. 8 ust. 3 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że zainstalowanie odbiorników w pokojach hotelowych i udostępnianie za ich pomocą sygnału telewizyjnego lub radiowego stanowi publiczne udostępnianie programów organizacji nadawczych w miejscach dostępnych publicznie za opłatą w rozumieniu tego przepisu, a co za tym idzie, podlega prawu wyłącznemu tych organizacji nadawczych. Sąd Okręgowy podkreślił, że sprawa ta nie dotyczyła kwestii, czy odbiór utworów za pomocą odbiorników telewizyjnych w hotelu, w tym także w pokoju hotelowym, jako przeznaczony dla klientów tego hotelu ma charakter publicznego udostępniania łączącego się z osiąganiem korzyści majątkowych przez właściciela hotelu, ale koncentrowała się na pojęciu udostępnienia dokonywanego w miejscu dostępnym publicznie za opłatą, tj. w miejscu, w którym opłata jest pobierana bezpośrednio w związku z możliwością oglądania publicznie udostępnianego w tym miejscu programu telewizyjnego. TSUE przyjął, że cena, którą gość hotelowy płaci za pokój, to przede wszystkim opłata za nocleg, nie jest to natomiast wynagrodzenie za możliwość wstępu do miejsca, w którym następuje publiczne udostępnianie (odtworzenie) programu telewizyjnego.

Innymi słowy, TSUE w powoływanym przez pozwaną orzeczeniu nie rozważał czy odbiór utworów za pomocą odbiorników telewizyjnych w hotelu, w tym także w pokoju hotelowym, ma charakter „publicznego udostępniania”, ale czy to publiczne udostępnianie odbywa się „za opłatą”, która to okoliczność jest irrelevantna dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Stanowisko wyrażone w powołanym przez pozwaną wyroku TSUE w sprawie C-641/15 nie przeczy utrwalonemu, również w orzecznictwie ww. Trybunału stanowisku, że odbiór utworów za pomocą odbiorników telewizyjnych w hotelu łączy się z osiąganiem korzyści majątkowych, co ma miejsce w przypadku pozwanej.

Sąd zasygnalizował, że pozwana z uwagi na zaległości w opłatach licencyjnych na rzecz powoda za okres od grudnia 2019 r. do lutego 2020 r. nie należy – w świetle art. 151 ust. 2 pkt 3 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1842) – do beneficjentów wstrzymania pobierania wynagrodzeń dla organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi wynikających z umowy, której przedmiotem jest korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, w sytuacji gdy wynagrodzenia te nie są określane jako wprost zależne od faktycznego przychodu lub dochodu tego podmiotu za świadczenie przez niego usług w danym okresie, o którym mowa w art. 151 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy.

Z tych powodów Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku. O odsetkach ustawowych za opóźnienie od dochodzonych pozwem kwot orzekł w myśl art. 481 § 1 i 2 zd. 1 k.c.

O kosztach procesu orzekł w pkt 2 wyroku zgodnie z art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zarzucając rozstrzygnięciu:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 21³ ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U.2019.1231),

2. błędą wykładnię 8 ust. 3 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej.

Podnosząc powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji w celu ponownego rozpoznania i wyrokowania oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Powód dochodzi roszczeń na podstawie łączącej strony od wielu lat umowy. Rzeczą strony pozwanej było zatem podważenie obowiązywania tego stosunku prawnego.

Pozwana powoływała się na zawarcie umowy pod wpływem błędu. Nie wykazała jednak spełnienia przesłanek z art. 84 § 1 i 2 k.c. O ile można uznać, że błąd co do istnienia prawa powoda do pobierania opłat byłby błędem istotnym (§ 2), to w sprawie nie została wykazana przesłanka, że powód o jej błędzie wiedział, lub z łatwością mógł się dowiedzieć. Trudno przypisywać powodowi obowiązek interpretowania prawa w stopniu odmiennym od TSUE, który przecież – co w sprawie bezsporne – wielokrotnie uznawał, że w myśl art. 8 ust. 1 i 2 dyrektywy 2006/115 hotele mają obowiązek uiszczania opłat na rzecz twórców, wykonawców i producentów fonogramów.

Pozwana, koronnym argumentem apelacji uczyniła stanowisko wyrażone przez TSUE w wyroku C-641/15. Słusznie Sąd Okręgowy zwrócił jednak uwagę na odmiennność stanu prawnego i faktycznego w sprawie niniejszej i w wyżej wskazanej sprawie objętej pytaniem prejudycjalnym. Mimo wyjaśnienia różnic w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, skarżąca zdaje się ich nadal nie dostrzegać. Pozostaje jeszcze raz podkreślić, że w sprawie C-641/15 problematyczna była interpretacja art. 8 ust. 3 dyrektywy nr 2006/115/WE, który w niniejszej sprawie nie ma zastosowania. Powód nie jest bowiem organizacją zbiorowego zarządzania prawami nadawców telewizyjnych, lecz zarządza prawami autorów. Czyni to istotną różnicę, bo unijny ustawodawca ograniczył tylko prawo wyłączne organizacji nadawczych do przypadków publicznego udostępniania w miejscach publicznie dostępnych za opłatą. Takiego ograniczenia nie ma natomiast w przypadku godziwego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym i w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej. Powołane przepisy chronią różne prawa, ale w obu przypadkach obowiązek zapewnienia godziwego wynagrodzenia wiąże jedynie z publicznym udostępnianiem utworów chronionych, a nie z udostępnianiem w miejscach publicznych, do których dostęp jest możliwy za opłatą. Pojęcie „publicznego udostępniania” w obu przypadkach należy interpretować jednolicie. Rozpowszechnianie programów telewizyjnych może naruszać bowiem nie tylko prawa autorskie, lecz także między innymi prawa artystów, wykonawców lub producentów fonogramów (zob. wyrok TSUE z 31 maja 2016 r., C-117/15, R. G. für (...)). Kryteria publicznego udostępniania były wielokrotnie omawiane w orzecznictwie TSUE, w tym w cytowanym powyżej wyroku, a w odniesieniu do hoteli w przywołanych przez Sąd Okręgowy wyrokach C-162/10 i C-306/05. Fakt uzyskiwania korzyści w związku z zamontowaniem w pokojach hotelowych, wbrew intencji autora skargi, wynika także z uzasadnienia apelacji. Doświadczenie życiowe wskazuje bowiem, że odbiorniki telewizyjne są standardem, ale w hotelach o odpowiednio wyższej kategorii. Nadal jednak oferowane są usługi hotelowe bez takiego udogodnienia, z czym jednak wiąże się niższe ceny, w konsekwencji i zyski dla ich właścicieli.

Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalono.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalono na podstawie § 15 ust. 3, § 2 pkt 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265.tj.).

SSA Elżbieta Fijałkowska SSA Małgorzata Gulczyńska SSA Małgorzata Goldbeck-Malesińska

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie;
2. doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem:
  - a. pełn. powoda – poprzez Portal Informacyjny,
  - b. pozwanej – pocztą (brak konta w PI);
3. po nadejściu potwierdzeń odbioru, proszę zwrócić akta do SO.

Poznań, dnia 3 sierpnia 2021 r. sędzia Małgorzata Gulczyńska